

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2018-11-12 Nr. (15)LT-853

DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija parengė ir teikia po Tarpinstitucinio pasitarimo, vykusio 2018 m. lapkričio 6 d., patikslintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymo įgyvendinimo“ projektą (toliau – nutarimo projektas).

Nutarimo projekto tikslas – įgyvendinti Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymo (toliau – PAĮ) 12 straipsnio 1 dalies, 13 straipsnio 3 dalies ir 16 straipsnio 1 dalies nuostatas.

Atlyginimo pranešėjams už vertingą informaciją tvarkos apraše (toliau – Atlyginimo aprašas) siūloma nustatyti atvejus, kuomet pranešėjams, pateikusiems kompetentingai institucijai (pagal PAĮ kompetentinga institucija – Lietuvos Respublikos prokuratūra) vertingos informacijos apie pažeidimus, gali būti atlyginama vienkartinė pinigine išmoka, taip pat detalizuojama tokios išmokos skyrimo tvarka. Atlyginimo apraše numatomos sąlygos, kurioms esant pranešėjui gali būti atlyginama, taip pat numatoma, kokiais principais turėtų būti vadovaujama ir į kokias reikšmingas aplinkybes privaloma atsižvelgti sprendžiant dėl atlyginimo skyrimo ir jo dydžio. Pranešėjų prašymus atlyginti už suteiktą vertingą informaciją nagrinės Lietuvos Respublikos generalinėje prokuratūroje veikiantis specialusis subjektas – generalinio prokuroro įsakymu sudaryta komisija, o sprendimą priims generalinis prokuroras ar jo įgaliotas asmuo. Generalinė prokuratūra disponuoja reikiama resursais ir kompetencija sprendžiant tokio pobūdžio klausimus, todėl manytina, kad gebės formuoti vienodą atlyginimo už vertingą informaciją praktiką.

Kompensavimo pranešėjams už patiriamą neigiamą poveikį ar galimus padarinius dėl pateikto pranešimo tvarkos apraše (toliau – Kompensavimo aprašas) siūloma nustatyti atvejus, kuomet pranešėjams gali būti kompensuojama už patiriamą neigiamą poveikį ar galimus padarinius dėl Pranešėjų apsaugos įstatymo nustatyta tvarka pateikto pranešimo. Apraše nurodoma, kokiems nepageidaujamiems padariniams atsiradus (prarastos pajamos atleidus iš darbo, prarasta darbo užmokesčio dalis perkėlus į kitas pareigas arba sumažinus darbo užmokestį, dalyvavimo teismų procesuose išlaidos ir kt.) asmuo gali pretenduoti į kompensaciją. Taip pat, šiame apraše siūloma nustatyti kompensavimo sąlygas, kompensacijų už patiriamą ar patirtą neigiamą poveikį ar galimus padarinius skyrimo tvarką. Maksimali galima pranešėjui išmokėti kompensacija negalės viršyti PAĮ 13 straipsnio 1 dalyje nustatyto 50 bazinių socialinių išmokų (1 900 eurų) dydžio. Kompensavimo apraše numatoma, kad pranešėjas, pageidaujantis gauti kompensaciją, turi Generalinei prokuratūrai

pateikti nustatytos formos (formą siūloma tvirtinti kartu su aprašu) prašymą ir dokumentus ar kitokią informaciją, pagrindžiančią dėl pateikto pranešimo apie pažeidimą patiriamą neigiamą poveikį ir (ar) galimus padarinius. Apraše siūloma nustatyti, kad tokius prašymus nagrinės Generalinėje prokuratūroje šiam tikslui sudaryta komisija, o sprendimą priims generalinis prokuroras arba jo įgaliotas asmuo.

Vidinių informacijos apie pažeidimus teikimo kanalų įdiegimo ir jų funkcionavimo užtikrinimo tvarkos apraše (toliau – Vidinių kanalų aprašas) siūloma nustatyti įstaigose diegiamų ir veikiančių vidinių informacijos apie pažeidimus teikimo kanalų reikalavimus, reglamentuoti informacijos apie pažeidimus teikimą, tyrimą, tvarkymą ir konfidencialumo užtikrinimą įstaigoje.

Pažymėtina, kad šiame apraše siūloma nustatyti pareigą visose valstybės ar savivaldybės įstaigose įdiegti vidinius informacijos apie pažeidimus teikimo kanalus (toliau – vidiniai kanalai). Tuo tarpu kitose įstaigose (daugiausia tai būtų verslo subjektai) būtų pareiga diegti vidinius kanalus, jei jose dirba 50 ar daugiau darbuotojų. Šis skaičius pasirinktas atsižvelgiant į gerąją pasaulinę praktiką užtikrinant pranešėjų apsaugą, taip pat Europos Komisijos pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl asmenų, pranešančių apie Sąjungos teisės pažeidimus, apsaugos nuostatas. Siekiant adekvataus ir proporcingo šios pareigos įgyvendinimo, Vidinių kanalų apraše siūloma įtvirtinti išimtį, jog valstybės ar savivaldybės įstaigose, priklausančiose kitos institucijos valdymo sričiai, vidiniai kanalai gali būti nediegiami, jei institucijoje, kurios valdymo sričiai jos priskiriamos, yra įdiegti vidiniai kanalai, kuriais gali naudotis ir šios įstaigos darbuotojai.

Siekiant užtikrinti įstaigoje įdiegto vidinio kanalo administravimą, įstaigos vadovas turės paskirti kompetentingą subjektą, ir užtikrinti galimybę jam savarankiškai veikti ir objektyviai atlikti jam pavestas ir šiame apraše apibrėžtas funkcijas.

Akcentuotina tai, kad vidiniais kanalais informaciją apie pažeidimus turės teikti tik tokie asmenys, kurios su įstaiga, apie kurioje padarytą pažeidimą bus pranešama, sieja arba siejo tarnybos ar darbo santykiai arba sutartiniais santykiais (konsultavimo, rangos, stažuotės, praktikos, savanorystės ar pan.). O pažeidimai, apie kurios jie turės teisę pranešti, vadovaujantis PAĮ ir šio aprašo nuostatomis, turės būti tokie, kurie pažeidžia viešąjį interesą arba kelia jam grėsmę, apie kuriuos asmuo sužinojo iš savo turimų ar turėtų tarnybos, darbo santykių arba sutartinių santykių su įstaiga.

Priėmus nutarimą atsiras atitinkamų lėšų poreikis jo įgyvendinimui. Atlyginimo ir Kompensavimo aprašams įgyvendinti reikalingos lėšos jau yra suplanuotos (apie 115 tūkst. eurų), todėl poreikio numatyti papildomas lėšas 2019 metų valstybės biudžete nėra.

Vidinių kanalų aprašo įdiegimui reikalingos lėšos turės būti skirtos iš įstaigų vidinių išteklių. Vidutinio dydžio įstaigoje prireiks apie vieno tūkstančio eurų bei analogiškos sumos kasmet (įskaičiuojami darbuotojų mokymai, kurių gali ir neprireikti) veiklos išlaidoms padengti.

Detalesnė informacija apie nutarimo projekto tikslą, numatomą poveikį atitinkamai sričiai, valstybės finansams ir kita aktuali informacija pateikiama Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažymoje, kuri parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 15 straipsnio 1 dalimi ir Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276, 4 punktu.

Nutarimo projektas atitinka Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programą, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82. Nutarimo projektu siekiama prisidėti prie Vyriausybės programos įgyvendinimo plane, patvirtintame Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167, ties 3.3.3 darbu „Kovos su korupcija sistemos tobulinimas“ numatytos priemonės „Asmenų, pranešusių apie korupciją, apsaugos sistemos sukūrimas“ įgyvendinimo.

Nutarimo projektas neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų nuostatų.

Nutarimo projektas nėra notifikuotinas Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl keitimosi informacija apie standartus, techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus.

Nutarimo projektui į teisės sistemą įtraukti kitų teisės aktų priimti nereikės.

Nutarimo projekte vartojamos sąvokos ir jas apibūdinantys terminai įvertinti ir suderinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Dėl Nutarimo projekto konsultuotasi su visuomene, paskelbus Nutarimo projektą Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje.

Nutarimo projektas buvo pateiktas išvadoms gauti ministerijoms, Specialiųjų tyrimų tarnybai, Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai, Generalinei prokuratūrai, Valstybės saugumo departamentui, Lietuvos savivaldybių asociacijai, Viešųjų pirkimų tarnybai, Valstybine duomenų apsaugos inspekcijai, Valstybinei darbo inspekcijai, Valstybinei mokesčių inspekcijai, Nacionalinei teismų administracijai, Lietuvos bankui, Vyriausiajai rinkimų komisijai, Valstybės tarnybos departamentui, Lietuvos verslo konfederacijai, Lietuvos pramonininkų konfederacijai, Lietuvos darbdavių konfederacijai, Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacijai, asociacijai „Investors‘ Forum“, Transparency International Lietuvos skyriui, Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijai, Lietuvos profesinei sąjungai „Solidarumas“, Nacionaliniam pareigūnų profesinių sąjungų susivienijimui. Į dalį gautų pastabų ir siūlymų atsižvelgta. Tobulinant nutarimo projektą buvo atsižvelgta į Lietuvos Respublikos kanceliarijos Teisės grupės teiktas pastabas ir siūlymus.

Nutarimo projektą parengė Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos Baudžiamosios ir administracinės justicijos departamento (direktorė Simona Mesonienė, tel. 266 2873, el. p. simona.mesoniene@tm.lt) Baudžiamosios justicijos skyriaus patarėjas Marius Vainauskas, tel. 266 2878, el. p. marius.vainauskas@tm.lt.

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 17 lapų.
2. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma, 6 lapai.

Teisingumo ministras

Elvinas Jankevičius